

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ

GREENMETRIC
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
RAPORU

2024

İÇİNDEKİLER

1. UI GREENMETRIC DÜNYA ÜNİVERSİTELER SIRALAMASI NEDİR?	3
2. AMAÇLARI NELERDİR?	3
3. KİMLER KATILABİLİR?.....	3
4. FAYDALARI NELERDİR?.....	4
5. ÜNİVERSİTELER NASIL KATILABİLİR?	5
6. TAKIM KİMLERDEN OLUŞMAKTADIR?	5
7. METODOLOJİSİ NEDİR?.....	5
8. DİCLE ÜNİVERSİTESİ GREENMETRIC 2024 SIRALAMA SONUÇLARI	7
9. YAPI VE ALTYAPI	9
10. ENERJİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	10
11. ATIKLAR	12
12. SU	14
13. ULAŞIM (TR).....	15
14. EĞİTİM VE ARAŞTIRMA(ED).....	17

1. UI GREENMETRIC DÜNYA ÜNİVERSİTELER SIRALAMASI NEDİR?

Endonezya Üniversitesi (UI) 2010) 2010 dünya üniversiteler sıralamasını hayata geçirmiştir ve kampüslerdeki sürdürülebilirlik çalışmalarını değerlendiren bu sıralama daha sonra UI GreenMetric Dünya Üniversiteler Sıralaması adını almıştır. Sıralama, dünyadaki üniversitelerin sürdürülebilirlik programlarının ve politikalarının profilini çıkarmak amacıyla çevrimiçi bir anket oluşturmuştur. Sıralama, genel olarak Çevre, Ekonomi ve Eşitlik kavramsal çerçeveleri üzerine oturtulmuştur. Sıralama göstergeleri ve kategorileri, her üniversite ile ilişkili olacak şekilde düzenlenmiştir. Göstergeler ve ağırlıkları mümkün olduğunca yanlılıktan uzak olacak şekilde organize edilmiştir. GreenMetric'e 2010 yılında 35 ülkeden, Amerika'dan 18, Avrupa'dan 35, Asya'dan 40 ve Avustralya'dan 2 olmak üzere 95 üniversite katılmıştır. 2024 yılında ise 95 ülkeden 1477 üniversite sıralamaya katılmıştır.

2. AMAÇLARI NELERDİR?

Sıralamanın amaçları şöyle özetlenebilir:

- Eğitimde sürdürülebilirlik ve kampüslerin yeşillendirilmesinde akademik alana katkıda bulunmak;
- Sürdürülebilirlik hedefleri ile ilgili üniversitelerce yönlendirilen sosyal değişimler sağlamak
- Dünya genelinde yükseköğretim kurumlarına kampüslerde sürdürülebilirlik konusunda bir özdeğerlendirme aracı sağlamak
- Hükümetleri, uluslararası ve yerel çevre ajanslarını ve toplumu kampüslerdeki sürdürülebilirlik programları konusunda bilgilendirmek.

3. KİMLER KATILABİLİR?

Dünyanın her yerinden sürdürülebilirlik konularına duyarlı tüm üniversiteler yıllık UI GreenMetric Dünya Üniversiteler Sıralaması'na katılabilir.

4. FAYDALARI NELERDİR?

Değerlendirmeye dahil edilmek üzere veri göndererek UI GreenMetric'e katılan üniversiteler ücretsiz pek çok faydadan yararlanabilir. Bunlar, uluslararasılaşma ve tanınırlık, Sürdürülebilirlik konularında farkındalığı artırma, sosyal değişim ve eylem ve ağ kurmadır. Katılım ücretsizdir.

a. Uluslararasılaşma ve Tanınırlık

UI GreenMetric'e katılmak üniversitelerin uluslararasılaşma ve tanınırlık konularındaki çabalarına sürdürülebilirlik çalışmalarının küresel haritada görünürlüğünü sağlayarak yardımcı olur. UI GreenMetric'e katılım, üniversite internet sitelerinin daha fazla ziyaret edilmesini, diğer internet sitelerinde üniversitelerden sürdürülebilirlikle ilgili daha sık bahsedilmesini ve üniversitenizle ilgilenen kurumların sizinle daha sık irtibata geçmesini sağlar.

b. Sürdürülebilirlik konularında farkındalığı artırma

Katılım, üniversite ve çevresinde sürdürülebilirlikle ilgili konuların önemi ile ilgili farkındalığı artırır. Dünya, nüfus artışı, küresel ısınma, doğal kaynakların aşırı kullanımı, petrole bağımlı enerji, su ve yiyecek kıtlığı ve sürdürülebilirlik gibi daha önce benzeri görülmemiş küresel problemlerle karşı karşıyadır. Yükseköğretimin bu problemlerle başa çıkma konusunda büyük öneme sahip olduğunun bilincindeyiz. UI GreenMetric, değerlendirme ve eğitimde sürdürülebilir gelişim, sürdürülebilirlik araştırmaları, kampüslerin yeşillendirilmesi ve sosyal destek konularında değerlendirme ve karşılaştırmalar yaparak yükseköğretim kurumlarının oynayabileceği önemli rolü vurgulamaktadır.

c. Sosyal değişim ve eylem

UI GreenMetric temel olarak farkındalık yaratma amaçlıdır, ancak gelecekte gerçek değişimi teşvik etmek üzere uyarlanacaktır. Anlayışın eyleme dönüşmesi, eğer küresel problemlerle başa çıkmamız gerekiyorsa çok önemlidir.

d. Ağ Kurma

UI GreenMetric'in tüm katılımcıları otomatikman UIGWURN (UI GreenMetric Dünya Üniversiteler Sıralaması Ağı)'nın bir üyesi olur. Bu ağda, katılımcılar sürdürülebilirlik programlarındaki iyi uygulamaları paylaşabilecekleri gibi ev sahibi üniversitelerin düzenlediği UI GreenMetric Uluslararası Çalıştayı ve bölgesel / ulusal çalıştaylara katılarak diğer katılımcılarla ağ

kurma faaliyetlerine dahil olabilirler. Ayrıca katılımcılar üniversitelerinde UI GreenMetric teknik çalıştayları da düzenleyebilirler. Sürdürülebilirlik konularını eyleme dönüştüren bir platform olarak, ağı UI GreenMetric tarafından sekreteryaya olarak yönetilir. Programlar ve planlar, bölgesel ve ulusal koordinatörler ve UI GreenMetric sekreteryası, bölgesel ve ulusal koordinatörlerin oluşturduğu yönetim kurulu tarafından teklif edilir ve karara bağlanır.

5. ÜNİVERSİTELER NASIL KATILABİLİR?

Sıralamaya katılmak basittir. Sürdürülebilirlik sorumlusu veya diğer sorumlu kişiler www.greenmetric.ui.ac.id adresini ziyaret ederek sıralama ile ilgili bilgi edinebilir ve ilgi duyarlarsa UI GreenMetric sekreteryasına (greenmetric@ui.ac.id) e-posta ile ulaşarak davet mektubu alıp sisteme erişebilirler.

6. TAKIM KİMLERDEN OLUŞMAKTADIR?

UI GreenMetric Dünya Üniversiteler Sıralaması, Endonezya Üniversitesi Rektörüne bağlı bir ekip tarafından yönetilmektedir. Ekip üyeleri farklı akademik arkaplanlar ve deneyimlere sahiptir, örneğin çevre bilimleri, mühendislik, mimarlık ve şehir planlama, bilgisayar mühendisliği, diş hekimliği, halk sağlığı, istatistik, kimya, fizik, dilbilim ve kültür çalışmaları gibi alanlardan uzmanlar bulunmaktadır.

7. METODOLOJİSİ NEDİR?

a. Kriterler

Greenmetric'te üniversitelerin sıralamasında kullanılan kategoriler ve ağırlıkları Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Sıralamada Kullanılan Kategoriler ve Ağırlıkları

No	Kategori	Toplam Puan Yüzdesi (%)
1	Yapı ve Altyapı (SI)	15
2	Enerji ve İklim Değişikliği (EC)	21
3	Atıklar (WS)	18
4	Su (WR)	10
5	Ulaşım (TR)	18
6	Eğitim (ED)	18
TOPLAM		100

Spesifik göstergeler ve puanları Tablo 2’de gösterilmiştir. Her gösterge bir kategori kodu ve numarası ile tanımlanmaktadır (Örn. SI5)

Tablo 2. Kategori ve Göstergeler

No	Kategori ve Göstergeler	Puan	Ağırlık
1	Yapı ve Altyapı (SI)		%15
SI1.	Açık alanların toplam alana oranı	200	
SI2.	Ormanla kaplı kampüs alanı	100	
SI3.	Yeşillendirilmiş kampüs alanı	200	
SI4.	Su absorbe eden kampüs alanı	100	
SI5.	Açık alanın kampus nüfusuna oranı	200	
SI6.	Sürdürülebilirlik çalışmalarına ayrılan üniversite bütçesi	200	
SI7.	Son bir yılda bina inşa etme ve bakım faaliyetlerinin yüzdesi	100	
SI8.	Engelliler, özel ihtiyaçlar ve/veya doğum bakımı için kampüs tesisleri	100	
SI9.	Güvenlik ve güvenlik tesisleri	100	
SI10.	Öğrenciler, akademisyenler ve idari personelin refahı için sağlık altyapı tesisleri	100	
SI11.	Koruma: bitki, hayvan ve yaban hayatı, orta veya uzun vadeli koruma tesislerinde güvence altına alınan gıda ve tarım için genetik kaynaklar	100	
	Toplam	1500	
2	Enerji ve İklim Değişikliği (EC)		%21
EC1.	Enerji verimliliğine sahip cihazların kullanımı	200	
EC2.	Akıllı bina uygulamaları	300	
EC3.	Kampüsteki yenilenebilir enerji kaynaklarının sayısı	300	
EC4.	Toplam elektrik tüketiminin kampüs nüfusuna bölümü	300	
EC5.	Yenilenebilir enerji üretiminin yıllık toplam enerji tüketimine oranı	200	
EC6.	Yeşil bina uygulamaları	200	
EC7.	Sera gazları emisyonu azaltma programı	200	
EC8.	Toplam karbon ayak izinin kampüs nüfusuna oranı	200	
EC9.	Enerji ve iklim değişikliği konusunda yenilikçi program(lar)ın sayısı	100	
EC10.	İklim değişikliği konusunda etkili üniversite programları	100	
	Toplam	2100	
3	Atıklar (WS)		%18
WS1.	Üniversite atıkları için geri dönüşüm programı	300	
WS2.	Kampüste kağıt ve plastic kullanımını azaltma programı	300	
WS3.	Organik atıkların işlenmesi	300	
WS4.	İnorganik atıkların işlenmesi	300	
WS5.	Toksik atıkların işlenmesi	300	
WS6.	Kanalizasyon atıklarının bertarafı	300	
	Toplam	1800	
4	Su (WR)		%10
WR1.	Su tasarrufu programı uygulaması	200	

WR2.	Su geri dönüşüm programı uygulaması	200	
WR3.	Su verimliliğine sahip cihazların kullanımı	200	
WR4.	Kullanılan şebeke suyu	200	
WR5.	Su kirliliği kontrol programı	200	
	Toplam	1000	
5	Ulaşım (TR)		%18
TR1.	Araçların (araba ve motosikletler) kampüs nüfusuna oranı	200	
TR2.	Ring servisleri	200	
TR3.	Kampüsteki Sıfır Emisyonlu Araç (ZEV) politikası	200	
TR4.	Sıfır Emisyonlu Araç (ZEV)ların toplam kampus nüfusuna oranı	200	
TR5.	Kampüsteki park alanlarının toplam kampüs alanına oranı	200	
TR6.	Son 3 yıldaki özel araçlar için park alanını azaltma çalışmaları	200	
TR7.	Kampüste özel araçları azaltmayı amaçlayan taşımacılık uygulamaları	300	
TR8.	Kampüsteki yaya politikası	300	
	Toplam	1800	
6	Eğitim ve Araştırma (ED)		%18
ED1.	Sürdürülebilirlikle ilgili derslerin toplam derslere / modüllere oranı	300	
ED2.	Sürdürülebilirlik araştırma bütçesinin toplam araştırma bütçesine oranı	200	
ED3.	Sürdürülebilirlikle ilgili yayınlar	200	
ED4.	Sürdürülebilirlikle ilgili etkinlikler	200	
ED5.	Sürdürülebilirlikle ilgili öğrenci organizasyonları	200	
ED6.	Sürdürülebilirlikle ilgili internet sitesi	200	
ED7.	Sürdürülebilirlik raporu	100	
ED8.	Kampüsteki kültürel etkinlik sayısı	100	
ED9.	Öğrenme ve öğretmeyi geliştirmeye yönelik üniversite programları sayısı	100	
ED10.	Düzenlenen ve/veya öğrencileri içeren sürdürülebilirlik toplum hizmetleri projesinin sayısı	100	
ED11.	Sürdürülebilirlikle ilgili startup sayısı	100	
	Toplam	1800	

8. DİCLE ÜNİVERSİTESİ GREENMETRIC 2024 SIRALAMA SONUÇLARI

Dicle Üniversitesi Greenmetric 2024'e katılan 1477 üniversite arasından 594. sırada yer almaktadır. 2021 yılında 733. Sırada yer alan üniversitemiz daha yeşil ve sürdürülebilir bir üniversite olma yolundaki çalışmalar sonucunda 2024 yılında 594. sıraya yükselmiştir. Aşağıda Dicle Üniversitesi 2024 yılında temel parametrelerde alınan sonuçlar sunulmuştur.

Kampüs Sürdürülebilirlik Puanları	
Genel Performans	Toplam Puan
63.75%	6375/10000

Temel Değerlendirme Parametresi	2024 Puanı	Alınabilecek Maksimum Puan
Yapı ve Altyapı (SI)	1275	1500
Enerji ve İklim Değişikliği (EC)	900	2100
Atıklar (WS)	1650	1800
Su (WR)	510	1000
Ulaşım (TR)	1375	1800
Eğitim ve Araştırma (ED)	665	1800
Toplam Puan	6375	10000

Tablo 1. Dicle Üniversitesi 2024-Greenmetric Sonuçları

9. YAPI VE ALTYAPI

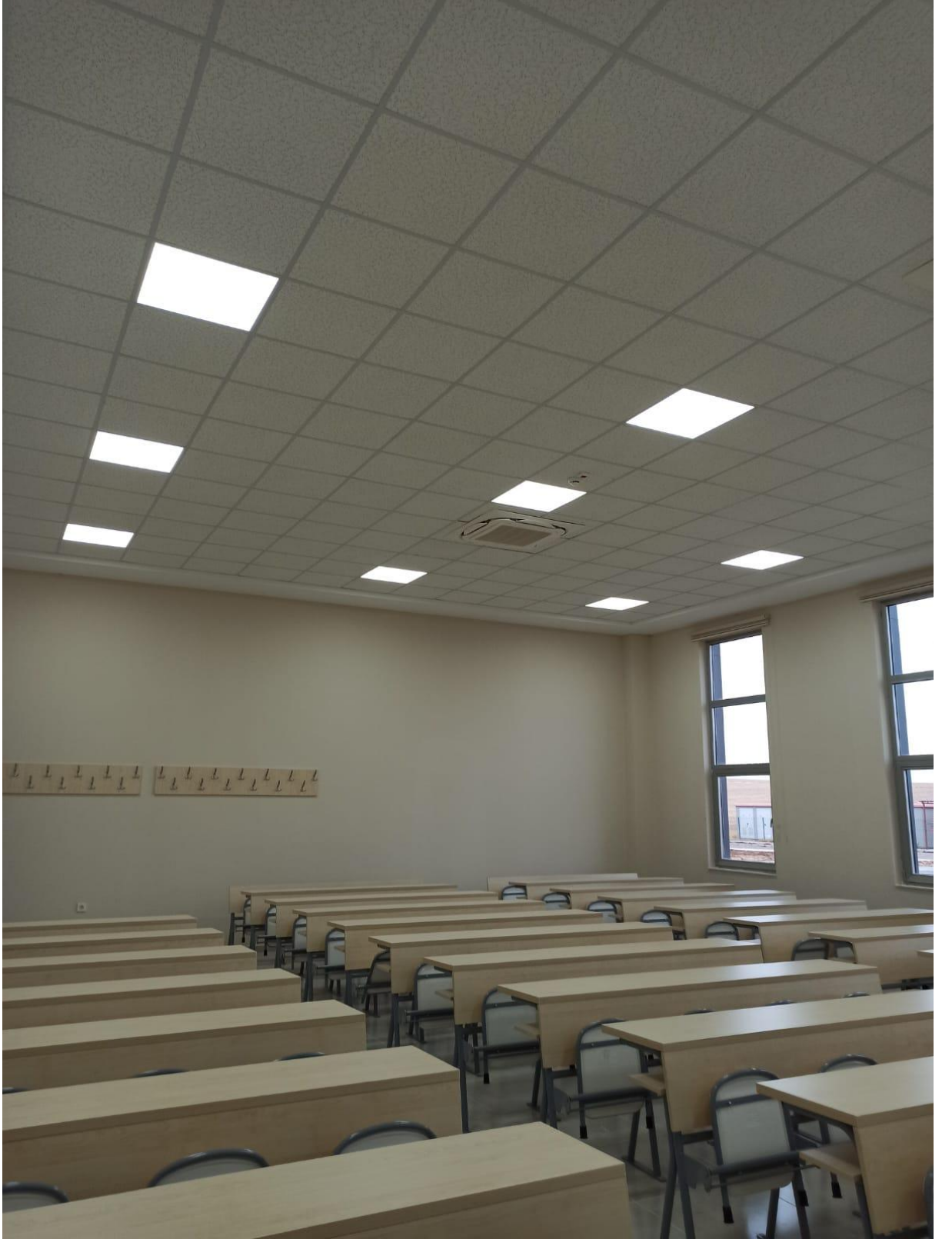

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır'ın doğusunda 19.717 dönümlük bir kampüs alanı üzerine kurulmuştur. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Diyarbakır, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük, Türkiye'nin ise sayılı büyük şehirlerinden biridir. Doğu'nun Paris'i olarak bilinen Diyarbakır, modern görünümüyle görenleri büyülemektedir. Büyük alışveriş ve eğlence merkezleri, sanat sokağı, Park Ormanları, geniş caddeleri ve çocuk oyun alanlarıyla sakinlerine tarihin içinde modern bir yaşam sunmaktadır. Tarihin en kalabalık altıncı şehridir. TÜİK verilerine göre 2021 yılı sonu itibarıyla nüfusu 2.230.431'dir. İlin yüzölçümü 15.272 km²'dir. Diyarbakır şehir merkezi yaklaşık 9000 yıllık bir geçmişe sahiptir. Diyarbakır Şehir Nüfusu: 2.230.431 (2020 yılı sonu). İlin yüzölçümü 15.168 km²'dir. İlde km²'ye 118 kişi düşmektedir. Dicle Nehri'nin suladığı verimli topraklar üzerinde 27.000 dönüm arazi üzerine kurulan ve adını tarihe tanıklık etmiş Dicle Nehri'nden alan Dicle Üniversitesi, sadece bulunduğu şehre değil, tüm bölgeye canlılık ve bilim meşalesini yayan, çağdaş, yenilikçi ve dinamik bir bilim merkezidir.

10. ENERJİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Dicle Üniversitesi 2024 yılında enerji ve iklim değişikliği konusunda gerek Türkiye’de gerekse küresel ölçekteki çalışmalara yön vermek ve iklim değişikliği konusunda etkili programlar geliştirmek için çalışmalarını sürdürmektedir. Yeni inşa edilen binalarda enerji verimliliği yüksek cihazların kullanılması, mevcut binaların ise enerji verimli cihazlar noktasındaki dönüşümün sağlanması atılan adımlar arasında yer almaktadır.

Dicle Üniversitesi alternatif enerji kaynaklarının kullanımı noktasında da girişimlerini sürdürmekte kampüste kullanılan elektriği güneş enerjisinden üretmek için güneş enerjisi panelleri kampüse yerleştirilmektedir. Ayrıca fizibilite çalışması yapılan üniversite arazisindeki belirli alanlara daha yüksek kapasitede elektrik enerjisi üretecek

güneş panellerinin yerleştirilmesi de tamamlanmıştır.

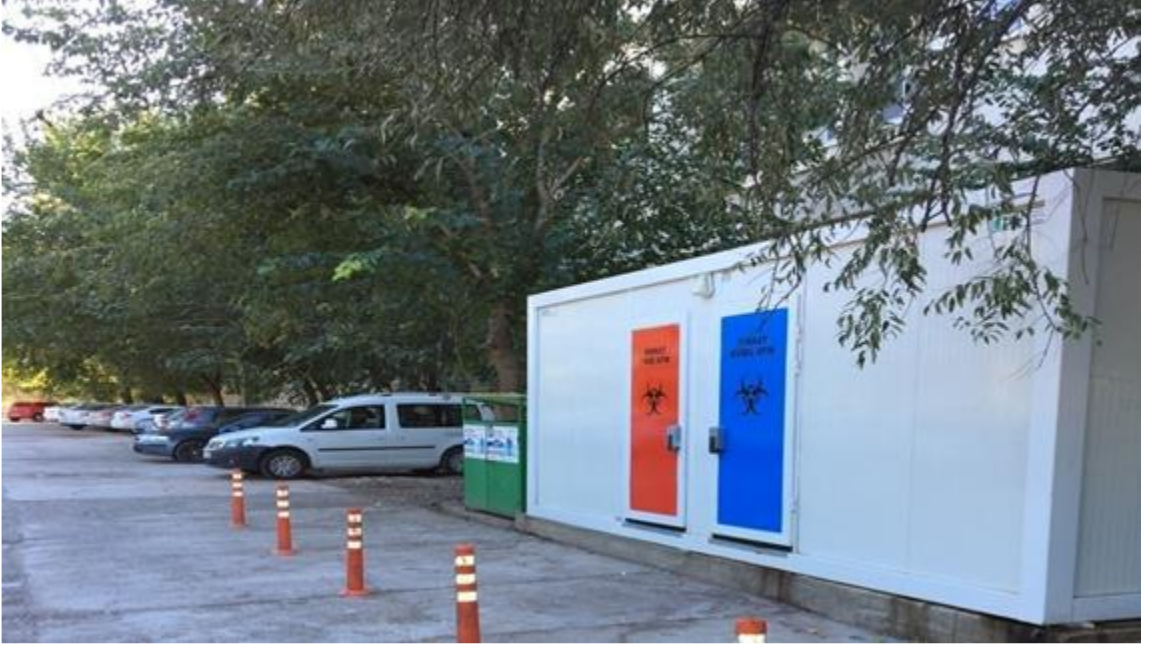
11. ATIKLAR

Dicle Üniversitesi, öğrencilerin neleri geri dönüştürebileceklerine kolayca karar verebilmelerini sağlayan geri dönüşüm kutuları kullanmaktadır. Kampüs sakinleri, kutuların üzerindeki işaretlere göre geri dönüştürülecek malzemeleri kolayca ayırabilirler. Ana kampüste 100 adet açık hava geri dönüşüm kutusu ve 1000 adet kapalı hava geri dönüşüm kutusu bulunmaktadır. Geri dönüştürülecek atıklar, şirket tarafından özel araçlarla düzenli olarak toplanmaktadır. Ayrıca Üniversite Hastanelerimizdeki Tıbbi Atıklar, çevreye ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde DİÇEV sterilizasyon tesisine getirilmektedir. Bu toplama ve taşıma, lisanslı araçlar ve eğitimli personel tarafından gerçekleştirilmektedir.

Dicle Üniversitesi Geri Dönüştürülebilir Atık Toplama Alanı

Dicle Üniversitesi (DÜ), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen Sıfır Atık Projesi kapsamında yürütülen çalışmalar nedeniyle Diyarbakır Valiliği ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından "Sıfır Atık Belgesi" ile ödüllendirilmiştir.

12. SU

Üniversitemizde kullanılan su, içme ve kullanma suyunun temini, kullanılmış suyun toplanması, arıtılması ve bertarafı ile su kaynaklarının ve içme suyu havzalarının korunmasından sorumlu olan DİSKİ tarafından arıtılmaktadır. Üniversitemizin tamamı DİSKİ tarafından arıtılmış su kullanmaktadır. Arıtılmış su kullanım oranının %75'in üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Üniversitemizde su tasarrufu programı için fizibilite çalışması yürütülmektedir. Binalarımızdan en az birini su tasarrufu sağlayacak şekilde dönüştürmeyi planlıyoruz. Sorumlu mühendislerimiz şu anda çalışma üzerinde çalışıyor ve bulguları gelecek yıl raporlamayı umuyoruz.

13. ULAŞIM (TR)

Servis araçları, ulaşım araçları için çevre dostu bir gaz olan CNG (doğalgaz) ile çalışmaktadır. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Dicle Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere ücretsiz ring servisi sağlamaktadır. Dicle Üniversitesi kampüsünde ve yurtlarda kalan yaklaşık 1.600 öğrenciye güvenli, rahat, konforlu ve ekonomik ulaşım sağlanması hedeflenmektedir. Ziraat Fakültesi - Ziya Gökalp ve Selahaddin Eyyubi Kız Öğrenci Yurdu arasında toplam 11 km'lik (gidiş-dönüş) güzergahta toplu taşıma araçlarıyla ücretsiz ring servisi sağlanmaktadır. Her 10 dakikada bir yapılan ring seferleri sabah 7.30'da başlamakta ve gece 22.00'ye kadar devam etmektedir.

Ayrıca, personel için 16 otobüs ve 2 minibüs olmak üzere 18 servis hizmeti bulunmaktadır. Bu servisler, sabah ve akşam evden üniversiteye ulaşım sağlamaktadır.

Ayrıca yaya ve bisikletlerin rahat bir şekilde kampüs içerisinde seyahat edebilmeleri için gerekli yaya ve bisiklet yolları kampüs kullanıcılarının hizmetine sunulmuştur.

14. EĞİTİM VE ARAŞTIRMA(ED)

Dicle Üniversitesi çevre sürdürülebilirlik konusunda eğitim, araştırma ve kültürel faaliyetler aracılığıyla bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek için eğitimsel altyapısını sürekli olarak güncellemektedir. Araştırma noktasında yılda ortalama 35 yayın sürdürülebilirlik çalışmalarına yönelik konulardan oluşmaktadır. Son 3 yılda ortalama 26 etkinlik sürdürülebilirlik temaları etkinliklerden oluşmaktadır. Bunlardan örnek resimler aşağıda sunulmuştur.

Dünya Çiftçiler Günü

Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Yeşil Çevre Ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli

Hukuk Fakültesi Bahçesi Ağaçlandırma İşlemi

Ulusal Hasat Mekanizasyonu Çalıştayı

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

SPU
Slovenská
poľnohospodárska
univerzita v Nitre

Erasmus+

“ Green Livestock Farming Through Smart Technology in HEIs ”

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
AVRUPA BİRLİĞİ ERASMUS+ KA 220
COOPERATION PARTNERSHIPS IN HIGHER EDUCATION
(YÜKSEKÖĞRETİM İÇİN İŞBİRLİĞİ ORTAKLIKLARI)
KAPSAMINDA İLK DEFA KOORDİNATÖR KURUM
OLARAK HİBEYE HAK KAZANDI

KOORDİNATÖR

DİCLE ÜNİVERSİTESİ

PARTNER YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI TORINO

SLOVENSKA POLNOHOSPODARSKA UNIVERZITA V NITRE

PROJE SÜRESİ 24 AY | HİBE MİKTARI 250.000 EURO
PROJE NO: 2023-1-TR01-KA220-HED-000157708